

Dokument nr. 8:70

(2002-2003)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg

Forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen, Øyvind Vaksdal og Øyvind Korsberg om tiltak for å sikre snarlig bygging av gasskraftverk i Norge

Til Stortinget

BAKGRUNN

Stortinget har foreløpig gitt tre konsesjoner for bygging av gasskraftverk. Verken Naturkraft eller Industrikraft Midt-Norge har foreløpig benyttet seg av disse konsesjonene. Politisk usikkerhet rundt rammevilkårene har skapt stor økonomisk usikkerhet rundt fremtidige miljøkostnader og lignende for prosjektene. Uforutsigbarhet og uavklarte/skiftende holdninger til håndtering av CO₂ oppleves å være spesielt stor. Verken klimameldingen eller gassmeldingen har gitt noen avklaring som reduserer usikkerheten rundt miljøkostnadene.

Anleggsomkostningene rundt bygging av et gasskraftverk anser Naturkraft som en relativt liten risiko. Store gassfyrte elkraftanlegg kan nærmest kjøpes som "hyllevare" fra store internasjonale leverandører. Gassprisen og omkringliggende industriutvikling har derimot også betydning for økonomien i prosjektene, men blir ofte underordnet de politiske usikkerhetene.

Det store fokuset på CO₂-håndteringsteknologi er et norsk fenomen. Det forskes på denne teknologien i mange land, men det har ikke vært satt som et krav ved bygging av gasskraftverk. Fagmiljøene slår fast at teknologi for CO₂-håndtering, innenfor akseptable kostnadsrammer, ligger minst 10 år frem i tid. I ølge Naturkraft ligger kostnadene i dag rundt 400 - 500 kroner per tonn CO₂-gass som skal håndteres. Så lenge dette urealistiske kravet for nye konsesjoner står

fast, vil det være en effektiv garanti mot noen som helst utbygging av gasskraft på andre aktuelle steder enn der dagens tre konsesjoner angir.

Norsk iver for å unngå CO₂-utslipp gjenspeiles i stortingsflertallets klimapolitikk. Sett i et globalt perspektiv burde man samtidig akseptere at CO₂-utslipp fra norske gasskraftverk er mindre enn CO₂-utslipp fra danske kullkraftverk. Moderne gasskraftverk reduserer utslippet av CO₂ med ca. 60 pst. i forhold til konvensjonell kullkraft. Bygging av norske gasskraftverk burde således bli sett på som et positivt miljøtiltak i et globalt perspektiv. Dersom man er oppriktig bekymret for CO₂ fra norsk gass, er løsningen å la være å pumpe den opp - *ikke* å bruke den i Norge fremfor Europa.

I diskusjonen om dagens tre konsesjoner henviser mange til de rent bedriftsøkonomiske aspektene når de tilfreds slår seg til ro med at gasskraftverkene ikke er bygget. Samtidig er forslagsstillerne overbevist om at dersom det hadde vært et sterkt tverrpolitisk ønske om å bygge gasskraftverk, så ville slike prosjekt vært igangsatt. Det er nok å vise til den store politiske iveren over å bygge vindkraft, som har langt lavere lønnsomhet og mindre kraftvolumer enn gasskraft. Med gasskraft ville Norge på kort tid, og til en relativt billig penge, sikre kraftforsyningen og lave, mer stabile strømpriser.

Dagens store svingninger i kraftprisene er tegn på en feilslått energipolitikk, og illustrerer ekstra tydelig hvor viktig det er at Stortinget legger forholdene til rette for økt kraftproduksjon i Norge i løpet av få år. Norge har gått fra å være et land med stort overskudd av elektrisk kraft til et kraftunderskudd i et normalår. Dette underskuddet må nå dekkes opp gjennom strømmimport. Når våre nære naboer opplever et strammere kraftmarked, vil den naturlige konsekvensen i et fritt marked være økt press på prisene.

Frem til slutten av 1980-tallet satset myndighete-

ne stort på kraftutbygging. Politiske prioriteringer har gjort Norge bortimot ensidig avhengig av vannkraft for strømproduksjon. Dette har samtidig gjort oss spesielt utsatt for meteorologiske forhold, noe som innebærer en viss risiko for leveringssikkerhet og prissvingninger. Denne risikoen har blitt større i tiden etter liberaliseringen av kraftmarkedet, fordi kraftbalansen har blitt meget stram. Mens veksten i forbruket har steget med ca. 1,5 pst. per år har det knapt vært vekst i kraftproduksjonen. Etter kraftmarkedsreformen har det vært få investeringer i ny kraft. Gasskraft ville både bedret vår kraftbalanse betydelig samt redusert kraftforsyningsrisikoen ved tørrår, fordi gasskraftverkene har meget forutsigbar produksjon fra årstid til årstid.

Kraftselskapene har lagt frem større vannkraftutbyggingsprosjekter for Storting og regjering, men disse har blitt avvist på et miljøpolitisk grunnlag. Den langsiktige kraftmangelen er således langt på vei politikerskapt. Vi kan til dels redde vårt kraftunderskudd gjennom nedbørrike år eller import av kraft fra våre naboland. Samtidig har kraftbalansen i både Sverige og Finland vist en negativ trend. Mye tyder på at Sverige i større grad bevisst legger opp til å dekke større deler av kraftbehovet sitt ved import fra utlandet. Deres korte avstand til store kraftprodusenter som Russland, Danmark, Tyskland og Polen gjør utbygging av nettkapasitet relativt billigere enn for Norge. Vi må derfor i større grad være beredt på å dekke vårt eget kraftunderskudd gjennom import fra andre land enn Sverige.

Norges geografiske plassering gjør kraftimport til en mer kostbar affære enn våre naboland. Norge er avhengig av undersjøiske kabler, ofte over lengre strekninger. Selv om disse forslagsstillerne ønsker bygging av flere slike kabler, vil dette ikke være en fullgod løsning alene.

En del politiske aktører ønsker å bedre kraftbalansen gjennom redusert forbruk. Forslagsstillerne har ingen motforestillinger mot å forbedre effektiviteten i kraftforbruket. En omfattende omlegging fra strøm til alternative energikilder vil være både tid- og kostnadskrevende. Mange privathusholdninger vil vanskelig kunne redusere strømforbruket betraktelig på kort tid. Tidligere industriminister Finn Lied slår også fast at "*vi kan ikke spare oss ut av kraftkrisen*". Den forventede velstandsutviklingen vil medføre fortsatt økt bruk av energi, selv om det på lang sikt vil vris over til flere alternative energibærere.

Disse forslagsstillerne ønsker ikke at kraftbalansen bedres på kort eller lang sikt ved at kraftforbruket

reduseres gjennom å skvise ut kraftintensiv industri fra Norge. Nedleggelse av slik industri ville selvsagt kunne frigjøre meget store kraftvolumer, men Norge ville samtidig miste tunge industrielle lokomotiver som bidrar til industrimiljøer med store teknologiske og kommersielle ringvirkninger. En realistisk tilnærming til dagens prekære kraftsituasjon tilsier at økt kraftproduksjon er det eneste som monner.

Med dagens kraftunderskudd er det dermed påfallende at en olje- og gassnasjon som Norge ennå ikke har bygget gasskraftverk. Gasskraftverk blir i praktisk talt hele verden sett på som en kostnadseffektiv og renslig løsning. I Norge, derimot, har gasskraftverk blitt uglesett av "miljøbevegelsen" og mange politiske miljøer. Kravet om CO₂-håndtering er et urealistisk krav, noe også bransjen, deriblant LO, NHO, OLF og PIL, ga klart uttrykk for på energi- og miljøkomiteens høring om "gassmeldingen". Slike forutsetninger gjør at gasskraftverk i Norge forblir på prosjektstadiet. Dette er uheldig, men kan løses dersom det er politisk vilje til å gjøre noe med kraftsituasjonen i Norge. Det er viktig å flytte noe av risikoen fra utbygger over til myndighetene som vedtar rammebetingelsene. En potensiell løsning er at staten eier og driver CO₂-håndteringsanlegg uten at kostnaden pålegges eieren av gasskraftverket.

Stortinget bør derfor gi klare signal til Regjeringen og utbyggere av gasskraftverk om at gasskraftverk er nødvendig og ønsket i Norge. Man kan ikke la drømmen om mulige fremtidige teknologier utsette arbeidet med å sikre norsk kraftforsyning i dag.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen snarlig fremme følgende forslag for Stortinget:

1. Tiltak som sikrer at bygging av gasskraftverk for gitte konsesjoner iverksettes.
2. Legge forholdene til rette for å gi konsesjoner for bygging av gasskraftverk på andre steder i Norge.
3. Sikre at alle eksisterende konsesjoner og nye søknader om bygging av gasskraftverk ikke pålegges særnorske krav om CO₂-avgift eller kostnader for bygging av CO₂-håndteringsanlegg før slike krav også stilles i Europa for øvrig.

19. februar 2003